

Voorstel aan de gemeenteraad

Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Onno Blok
Kenmerk	8274036
Vergaderdatum Raad	
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het college te vragen met de schoolbesturen toe te werken naar het vastleggen van afspraken over het nieuwe aanmeldbeleid in een samenwerkingsovereenkomst of convenant, met als uitgangspunten:
 - Dat de gemeente vanuit het maatschappelijk belang van gelijke kansen in het onderwijs, en als verbindende schakel tussen schoolbesturen, een partner en aanjager is bij de ontwikkeling van een eerlijk, open en eenvoudig stedelijk aanmeldbeleid.
 - Dat de gemeente een belangrijke rol heeft in het ontwikkelen en faciliteren van een centraal aanmeldsysteem.
 - Dat de gemeente een belangrijke taak heeft in de voorlichting en ondersteuning aan ouders bij de wijze van aanmelden op een basisschool van hun kind.
2. De uitkomsten van een verkenning naar de mogelijke structurele kosten – en de eventuele verdeling van deze kosten - van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid en -systeem te betrekken bij de voorjaarsnota 2021.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Om de gelijke kansen voor ouders bij de aanmelding van hun kind op een basisschool te versterken, werkt de gemeente samen met de schoolbesturen bij het maken van gezamenlijke afspraken voor een eerlijk, open en eenvoudig aanmeldbeleid. Aanvullend op de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen zien wij het maatschappelijk belang van een eerlijk, open en eenvoudig aanmeldbeleid als instrument voor meer gelijke kansen in het onderwijs. De gemeente heeft een rol in het bij elkaar brengen van de schoolbesturen en het schetsen van een gezamenlijk kader voor een stedelijk aanmeldbeleid.

De communicatie en voorlichting over de aanmelding aan ouders past bij de taak van de gemeente als centraal informatiepunt en ingang voor ouders. Met centrale afspraken over de aanmeldprocedure is het van nog groter belang ouders tijdig en regelmatig te informeren over de juiste procedure en hun mogelijkheden. De consultatiebureaus, bibliotheken en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) kunnen hier een rol in spelen. De gemeente kan zo bijdragen aan een eerlijke, open en eenvoudige manier van aanmelden voor ouders in onze stad.

Dit raadsvoorstel is bedoeld om het kader te stellen voor die gemeentelijke rol en voor de (financiële) bijdrage aan het stedelijk aanmeldbeleid en het college te vragen dit verder uit te werken in het proces naar de voorjaarsnota.

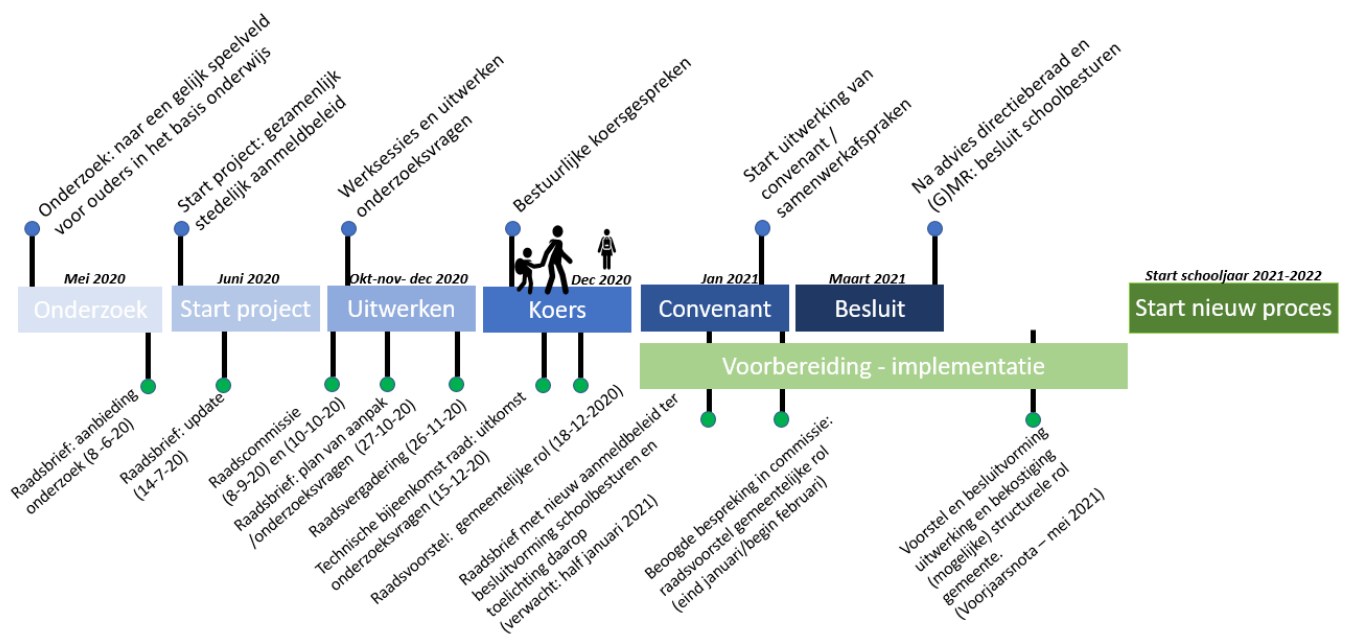
Context

Uitgangspunten

De verantwoordelijkheid voor het toelaten van leerlingen ligt bij de schoolbesturen volgens artikel 40 van de wet op het primair onderwijs. Op basis van gezamenlijke uitgangspunten die door schoolbesturen en gemeente zijn geformuleerd ([raadsbrief 27 oktober 2020](#)), wordt nu een stedelijk aanmeldbeleid ontwikkeld:

- Alle kinderen in Utrecht zijn welkom op een school naar keuze en hebben gelijke kans om zich daar aan te melden
- Ouders hebben een vrije keuze in het kiezen van een school voor hun kind.
- We streven er naar dat elk kind in zijn eigen buurt naar school kan gaan.
- Het aanmelden van een kind is eenvoudig en het proces verloopt transparant en voor iedereen gelijk.
- Het aanmelden is in de basis hetzelfde voor alle basisscholen in de gemeente Utrecht: met daarin ruimte voor maatwerk

Schema: stappen in de ontwikkeling stedelijk aanmeldbeleid

Gezamenlijke ontwikkeling

Voor de zomer van 2020 zijn de schoolbesturen en de gemeente gestart met het ontwikkelen van een plan van aanpak voor een nieuw stedelijk aanmeldbeleid. Cruciaal onderdeel daarvan was een participatietraject waarin ouders en onderwijsprofessionals hun stem hebben laten horen. Hierover heeft u in de raadsbrief [“Voortgang aanmeldbeleid basisonderwijs en aanbieden plan van aanpak”](#) van 27 oktober kunnen lezen. De raad is op meerdere momenten meegenomen in deze ontwikkeling en heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de inhoud daarvan.

In de periode november-december hebben de Utrechtse schoolbesturen en gemeente het plan van aanpak en de onderzoeksvragen nader uitgewerkt. De onderdelen van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid zijn benoemd met daarbij de gemaakte afwegingen en verschillende keuzemogelijkheden. Daarbij zijn de gezamenlijke uitgangspunten steeds leidend geweest. De onderzoeksthema's die daarbij zijn uitgewerkt zijn:

1. Aanmeldmethode en moment; met daarin onder andere voorstellen over de communicatie en voorlichting aan ouders, helpdesk functie en ondersteuning van ouderinitiatieven.
2. Voorrangscriteria; met daarin onder andere keuzes over de buurtgerichtheid van de school en aandacht voor kinderen in de voorschoolse educatie. Specifiek wordt stil gestaan bij welk effect voorrangscriteria kunnen hebben op sociaaleconomische segregatie en in hoeverre een strikte toepassing leidt tot ongewenste versterking hiervan.
3. Matching van plaatsen; met daarin onder andere de uitvoering van loting en het aantal beschikbare plekken per school
4. Toezicht en monitoring; met daarin onder andere een jaarlijkse evaluatie op de effecten van het aanmeldbeleid, waaronder de manier waarop het effect op de sociaaleconomische segregatie kan worden vormgegeven.

Tijdens de technische bijeenkomst met de raad op 15 december 2020 zijn deze afwegingen en keuzemogelijkheden voor een nieuw stedelijk aanmeldbeleid toegelicht aan de raad. De besluitvorming hierover ligt bij de schoolbesturen. Naar verwachting halverwege januari ontvangen alle schoolbesturen voor primair onderwijs een uitgewerkt voorstel, wat kan worden voorgelegd ter

advies aan de medezeggenschapsraden.

Het voorstel aan de schoolbesturen zal tegelijkertijd ook worden gedeeld met de raad, bijgevoegd bij een brief waarin wordt toegelicht welke aanbevelingen en uitgangspunten uit eerdere besprekingen van de raad terug zijn te vinden in dit voorstel. Deze brief met het voorstel aan de schoolbesturen wordt dus ook halverwege januari verwacht. Vanwege de samenhang tussen het raadsvoorstel van de gemeentelijke rol en (de brief met) het conceptvoorstel aan de schoolbesturen heeft het de voorkeur van het college deze gezamenlijk te bespreken. Bespreking in commissie zou dan kunnen plaatsvinden in de commissie M&S van 28 januari of 11 februari 2021. Besluitvorming voor het voorjaarsreces is wenselijk.

Rol gemeente en financiële uitwerking

In de toekomstige samenwerkingsafspraken en uitwerking van het nieuwe aanmeldproces met de schoolbesturen zal ook de rol van de gemeente besproken worden. Dit raadsvoorstel is bedoeld om het kader voor die gemeentelijke rol in het stedelijk aanmeldbeleid te stellen. Daarbij wordt verder onderzocht of en zo ja welke financiële bijdrage van de gemeente gevraagd wordt bij de implementatie en uitvoering van het aanmeldbeleid. Een financiële bijdrage vanuit de gemeente voor 2021 wordt gedekt binnen de begroting van het programma onderwijs. Voor een financiële bijdrage vanaf 2022 wordt in eerste instantie gekeken binnen de begroting van het programma onderwijs, en als dat nodig blijkt wordt een voorstel voor dekking uitgewerkt bij de voorjaarsnota 2021.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het college te vragen met de schoolbesturen toe te werken naar het vastleggen van afspraken over het nieuwe aanmeldbeleid in een samenwerkingsovereenkomst of convenant, met als uitgangspunten: - Dat de gemeente vanuit het maatschappelijk belang van gelijke kansen in het onderwijs, en als verbindende schakel tussen schoolbesturen, een partner en aanjager is bij de ontwikkeling van een eerlijk, open en eenvoudig stedelijk aanmeldbeleid. - Dat de gemeente een belangrijke rol heeft in het ontwikkelen en faciliteren van een centraal aanmeldsysteem. - Dat de gemeente een belangrijke taak heeft in de voorlichting en ondersteuning aan ouders bij de wijze van aanmelden op een basisschool van hun kind.
Argumenten	
1.1	<u>Een stedelijk aanmeldbeleid draagt bij aan gelijke kansen voor ouders bij de keuze voor een school voor hun kind.</u> De afspraken worden getoetst aan de gezamenlijk geformuleerde uitgangspunten, en de principes open, eerlijk en eenvoudig
1.2	<u>De gemeente is bij uitstek de partner om scholen in de stad bij elkaar te brengen en te ondersteunen bij het ontwikkelen van nieuw beleid.</u> Op dit moment hebben scholen ieder hun eigen procedure voor aanmelding. De gemeente is als samenbindende factor bij uitstek de partner om de scholen bij elkaar te brengen om samen afspraken te maken voor een nieuw aanmeldbeleid.
1.3	<u>Met het vastleggen van de afspraken in een overeenkomst of convenant worden deze minder vrijblijvend en kan de wijze van monitoring en evaluatie worden meegenomen.</u> Omdat aanmeldbeleid de bevoegdheid is van schoolbesturen (met adviesrecht van medezeggenschapsraden) kan een nieuw stedelijk aanmeldbeleid alleen slagen wanneer dit in gezamenlijkheid wordt afgesproken en vastgelegd.

1.4	<u>De inhoud van deze stedelijke afspraken wordt in januari als voorstel aan de schoolbesturen toegezonden voor besluitvorming en gedeeld met de raad om dit te kunnen betrekken in de overweging over dit voorstel.</u>
	In januari zal de regiegroep aanmeldbeleid een voorstel voor stedelijke afspraken aan de scholen toesturen voor besluitvorming. Dit voorstel is tot stand gekomen op basis van de geformuleerde uitgangspunten, het onderzoek en het participatietraject. De raad zal dit gelijktijdig ontvangen om daar kennis van te nemen bij besluitvorming over dit raadsvoorstel. Het college stuurt daarbij tevens het toegezegde overzicht toe van welke aanbevelingen en uitgangspunten van de raad zijn overgenomen in het voorstel aan de besturen. Dit stelt de raad in staat deze informatie te betrekken bij de bespreking van dit raadsvoorstel.
1.5	<u>Communicatie en voorlichting aan ouders past bij de rol van de gemeente als centraal informatiepunt en ingang voor ouders</u>
	Gelijke kansen voor ouders beginnen bij een goede voorlichting over de scholen in Utrecht en een oriëntatie op de school van eigen voorkeur. Op dit moment ontvangen alle ouders van een kind van twee jaar een brief van de gemeente over de aanmelding op de basisschool. Met centrale afspraken over de aanmeldprocedure is het van nog groter belang ouders tijdig en regelmatig te informeren over de juiste procedure en hun mogelijkheden. We verkennen welke rol de consultatiebureaus, bibliotheken en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) hier in kunnen spelen.
1.6	<u>Het is aan de gemeente om dit gezamenlijke aanmeldbeleid te faciliteren in het belang van alle ouders en kinderen.</u>
	Gemeente en schoolbesturen hechten aan een eerlijke, open en transparante aanmeldprocedure. Een gemeentelijke bijdrage versnelt de samenwerking die in gang is gezet en draagt bij aan het borgen van afspraken tussen de schoolbesturen bij de uitvoering.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	<u>De precieze rol van de gemeente in een overeenkomst of convenant wordt nog nader juridisch uitgewerkt</u>
	De aanmeldprocedure van scholen valt onder de wet passend onderwijs artikel 40 en is de verantwoordelijkheid van de individuele schoolbesturen. We onderzoeken nog: - Of en hoe de rol van de gemeente in een samenwerkingsovereenkomst of convenant moet worden vastgelegd. - Op welke manier we de gemeentelijke bijdrage daarbij vastleggen
Beslispunt	
2	De uitkomsten van een verkenning naar de mogelijke structurele kosten – en de eventuele verdeling van deze kosten - van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid en -systeem te betrekken bij de voorjaarsnota 2021.
Argumenten	
2.1	<u>De structurele kosten voor een centraal aanmeldbeleid zijn nog niet in beeld gebracht. In overleg met de schoolbesturen wordt gekeken welke rol van de gemeente hierbij gewenst en mogelijk is.</u>
	Er wordt onderzocht of, en zo ja welke financiële bijdrage van de gemeente gevraagd wordt bij de uitvoering van het aanmeldbeleid, en wat de bijdrage van de schoolbesturen hierin is. Een incidentele financiële bijdrage vanuit de gemeente voor 2021 wordt gedekt binnen de begroting van onderwijs. Voor een financiële bijdrage vanaf 2022 wordt in eerste instantie gekeken naar de mogelijkheden binnen de begroting van het programma onderwijs, en als dat nodig is wordt een voorstel voor dekking uitgewerkt bij de voorjaarsnota 2021.

Financiën

De begroting van de kosten voor de implementatie van een stedelijk aanmeldbeleid is als volgt:

- Eenmalig een bedrag van 200.000 euro in 2021 voor de implementatie van een stedelijk aanmeldbeleid in het basisonderwijs voor de volgende doeleinden:
 - Aanschaf ICT-systeem voor de aanmelding, registratie en toelating van leerlingen voor het basisonderwijs
 - Kwartiermaker voor de implementatie van een stedelijk aanmeldbeleid
 - Ontwikkeling van een heldere communicatie boodschap naar ouders, het ontwerpen en ontwikkelen van een website en drukwerk
- Mogelijke structurele kosten vanaf 2022 worden nader onderzocht en meegenomen in het proces van de VJN.
 - Denk daarbij aan kosten voor:
 - ICT
 - Communicatie
 - Monitoring en evaluatie
 - En kosten aangaande personele inzet, zoals:
 - Helpdeskfunctie voor informatie en advies.
 - Ombudsfunctie onafhankelijke klachtenbehandeling en bemiddeling, ongevraagde check op rechtmatigheid en advies aan schoolbesturen.
 - Coördinatie en monitoring van klachten en beroep.
 - Onderzoek en juridische ondersteuning.

Vervolg

Zie schema: 'stappen in de ontwikkeling van een stedelijk aanmeldbeleid'.

Participatie

De opbrengsten van de online werksessies met de stad zijn terug te vinden op het platform denkmee.utrecht.nl en zijn gedeeld met de raad via de brief van [27 oktober 2020](#).

Communicatie

Communicatie en voorlichting aan ouders past bij de rol van de gemeente als centraal informatiepunt en ingang voor ouders. Op dit moment ontvangen alle ouders van een kind van twee jaar een brief van de gemeente over de aanmelding op de basisschool. Met centrale afspraken over de aanmeldprocedure is het van nog groter belang ouders tijdig en regelmatig te informeren over de juiste procedure en hun mogelijkheden. We verkennen welke rol de consultatiebureaus, bibliotheken en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) hierin kunnen spelen.

Niet-Referendabel

Het betreft een raadsvoorstel ter uitvoering van een besluit van een ander bestuursorgaan waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft (artikel 3 lid 2 onder k Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- geen

Bijlagen informatief

- geen